

Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu
ul. Jagiellońska 13, 41-200 Sosnowiec
tel. 32 292 44 70 email: sekretariat@zse.edu.pl
www.zse.edu.pl

Sosnowiec, 26.05.2025r.

L. Dz. 83/2025

URZĄD MIEJSKI w SOSNOWCU
BIURO RADY MIEJSKIEJ

wpłynęło 28.05.2025

L.dz. zał.

Podpis *Lyp*

kom. edukacji

26/05/2025
PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Sosnowcu

Anna Jedynak-Rykała

Szanowny Pan
Arkadiusz Chęciński
Prezydent Miasta Sosnowca

Szanowna Pani
Anna Jedynak-Rykała
Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Sosnowcu

Rada Miejska w Sosnowcu
Aleja Zwycięstwa 20
41-200 Sosnowiec

Wniosek o nadanie szkole imienia

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 r. poz. 649 ze zm.) oraz Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 ze zm.), art. 18 ust. 1; Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. nr 61, poz. 624 ze zm.), § 1 ust. 4, **Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców oraz Samorząd Uczniowski zwracają się z prośbą do Państwa o nadanie Technikum nr 8 w Zespole Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu imienia**

Tadeusza Heftmana

UZASADNIENIE

Wyboru Tadeusza Heftmana na Patrona Technikum nr 8 w Zespole Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu

Rada Pedagogiczna w dniu 19 grudnia 2024 roku pozytywnie zaopiniowała propozycję wyboru Tadeusza Heftmana na Patrona Technikum nr 8 w Zespole Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu. Tego samego dnia kandydat na Patrona Szkoły został również pozytywnie zaopiniowany przez Samorząd Uczniowski oraz Radę Rodziców.

Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu

ul. Jagiellońska 13, 41-200 Sosnowiec

tel. 32 292 44 70 email: sekretariat@zse.edu.pl

www.zse.edu.pl

Kandydatura Tadeusza Heftmana na Patrona Technikum nr 8 w Zespole Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu wydaje się najbardziej naturalną w kontekście życiorysu Kandydata oraz charakteru i profilu Naszej Szkoły.

Inż. Tadeusz Heftman, urodził się 9 maja 1906 roku w Sosnowcu, zmarł w styczniu 1995 w Londynie. Urodził się w rodzinie sosnowieckiego adwokata Józefa Eugeniusza Heftmana oraz Anieli Adeli z Bobowskich w parafii Wniebowzięcia NMP w Sosnowcu, mieszkał wraz z rodzicami przy ul. Wspólnej 36, później przy ul. Piłsudskiego 16.

Naukę pobierał początkowo w domu, w roku 1915 podjął naukę w prywatnym gimnazjum Karola Araszkiewicza w Sosnowcu. Od roku 1920 był uczniem Państwowego Gimnazjum im. S. Staszica w Sosnowcu (obecnie IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi w Sosnowcu). Do sosnowieckiego „Staszica” uczęszczali też bracia Danilewiczowie: przyjaciel Heftmana, Ludomir oraz jego młodszy brat, Leonard. Wszyscy trzej byli pasjonatami krótkofalarstwa. Tadeusz i Leonard produkowali dość prymitywne, dwulampowe odbiorniki krótkofalarskie, które sprzedawali kolegom w gimnazjum. Pasjonaci krótkofalarstwa byli nazywani wówczas radiofilami. W maju 1925 Tadeusz Heftman zdał egzamin dojrzałości.

Od 1924 roku był członkiem Komitetu Szkolenia Młodzieży w Radiotechnice w Sosnowcu. Jednym z jego współzałożycieli był Jego ojciec, Józef Heftman. Była to jedna z najstarszych organizacji radioamatorskich w Polsce. To wtedy Tadeusz Heftman konstruował swoje pierwsze odbiorniki i nadajniki radiowe. Siedzibą Komitetu była kancelaria Rady Wychowania Fizycznego i Wojskowego powiatu będzińskiego, znajdująca się w koszarach im. Romualda Traugutta, przy ul. Nowej (obecnie ul. Hanki Ordonówny) w Sosnowcu.

Jako pierwszy Polak radioamator, używający znaku wywoławczego TPAX, przy pomocy radiostacji własnej konstrukcji, nawiązał z Sosnowca pierwszą udokumentowaną łączność z zagranicą dnia 6 grudnia 1925 z Holandią (z Ten Kate, znak wywoławczy N-OPM). Stał się tym samym pionierem krótkofalarstwa polskiego.

Tadeusz Heftman był inżynierem radiotechnikiem, pionierem krótkofalarstwa w Polsce. Ukończył Institut National Polytechnique de Grenoble we Francji, był wybitnym konstruktorem radiostacji wojskowych, pracował między innymi dla Oddziału II (wywiadu) Sztabu Generalnego Wojska Polskiego oraz Sztabu Naczelnego Wodza. Przed wojną współdziałał w rozpracowaniu niemieckiej maszyny szyfrującej „Enigma”.

Był współzałożycielem i kierownikiem technicznym Wytwórni Radiotechnicznej AVA (wytwórnia AVA od czasu swego powstania była głównym dostawcą sprzętu radiowego i specjalnego dla Sztabu Generalnego, odegrała znaczną rolę w rozwiązaniu „Enigmy”), głównym konstruktorem w Polskich Wojskowych Warsztatach Radiowych (Polskich Wojskowych Zakładów Radiotechnicznych) w Stanmore w Wielkiej Brytanii, konstruktorem radiostacji typu AP i odbiorników OSB dla Cichociemnych oraz agentów Dowództwa Operacji Specjalnych (Special Operations Executive, SOE) w okupowanej Europie.

W Wytwórni AVA złamano konstrukcję pierwszych wersji niemieckiej maszyny szyfrującej „Enigma” oraz wyprodukowano jej 15 ulepszonych „sobowtórów”, wojskowej wersji dla Biura Szyfrów. Bez tego nie byłoby możliwe złamanie szyfru „Enigmy” przez wybitnych polskich matematyków – kryptologów: Henryka Żygalskiego, Mariana Rejewskiego i Jerzego Różyckiego.

Po wybuchu II wojny światowej Wytwórnia AVA została ewakuowana. W sierpniu 1939 wywieziono do Wiązownej części produkowanych radiostacji lotniczych. Władze wytwórni przedostały się do Francji, po kampanii wrześniowej 1939 dołączył do nich inż. Tadeusz Heftman wraz z grupą polskich radiotechników. Zabrał ze sobą prototyp tzw. „pipsztoka” – konspiracyjnej radiostacji małej mocy, pierwotnie oznaczonej KP 10W.

Polskie Wojskowe Warsztaty Radiowe (właściwie: Polskie Wojskowe Warsztaty Radiotechniczne) od września 1940 funkcjonowały jako zaplecze Ośrodka Radio Sztabu Naczelnego Wodza. Ośrodek zlokalizowany był w Stanmore pod Londynem, gdzie działała także polska radiostacja „Marta”

oraz polska sekcja radiowywiadu. Jego siedzibą były koszary przy Gordon Avenue: Instead House oraz Herendile House. Kierował nimi inż. Tadeusz Heftman, a jego prawą ręką był radioamator krótkofalowiec sierż. Stefan Włodarczyk. Pracownikami PWWR było ok. kilkudziesięciu polskich żołnierzy. Produkowano tam stacje nadawczo-odbiorcze, oznaczone A (AP) i B (BP).

Miały one zwartą konstrukcję, niewielkie rozmiary (280 x 210 x 100 mm) i wagę (6 kg), były solidnie wykonane oraz trudne do wykrycia podczas pracy. Zyskały opinię najlepszych tego typu urządzeń.

W połowie 1942 brytyjski rząd uznał PWWR za placówkę wojskową, podporządkowano ją wspólnemu polsko – brytyjskiemu kierownictwu. Dzięki temu PWWR otrzymywała od Brytyjczyków przydziały niezbędnych podzespołów.

Od lutego 1943, po reorganizacji, w związku z likwidacją Ośrodka Radio Sztabu Naczelnego Wodza, PWWR rozpoczęły działalność jako autonomiczny ośrodek produkcyjny. 29 kwietnia 1943 w hotelu „Rubens” miała miejsce polsko - brytyjska konferencja, na której przedstawiciele SOE zaakceptowali propozycję współpracy.

W PWWR pracowało wtedy 7 inżynierów, 5 techników i ok. 50 robotników. Działalność miała charakter ściśle tajny, produkowano bowiem radiosprzęt komunikacyjny do celów specjalnych.

Niezwykle udaną konstrukcją była radiostacja AP, zwana polish spy radio (polskie radio szpiegowskie). W małej, aluminiowej skrzynce z odchylaną pokrywą, znajdowały się wszystkie podzespoły i akcesoria oraz instrukcja obsługi. Klucz telegraficzny montowano zwykle na płycie czołowej, jego naciśnięcie przerywało nasłuch, rozpoczynało nadawanie. Zamiast wskaźników wychyłowych były wskaźniki świetlne: żarówki i neonówki. Radiostacja była zasilana z sieci prądu zmiennego o napięciu 120/220V, z baterii akumulatorów i przetwornicy wibratorowej, z ręcznego generatora.

Radiostacje Heftmana stale doskonalono, za najlepszy uznaje się model AP-5 o maksymalnym zasięgu do 1,5 tys. km. W wersji dla Polaków radiostacja pracowała w zakresie 12-14 MHz, w wersji dla Brytyjczyków (mniejszy zasięg) wystarczał zakres do 8 MHz.

W 1940 wyprodukowano 5 szt. „pipsztoków”, w 1941 – 50 szt. Problemem był brak niezbędnych części, które kupowano na czarnym rynku oraz sprowadzano pocztą z USA. Do końca 1942 wyprodukowano ok. 200 radiostacji, typu A-1 oraz A-2. Jeden z pierwszych egzemplarzy zabrał ze sobą gen. Władysław Anders w kwietniu 1942r. w podróż z Londynu do Uzbekistanu. Posłużyła między innymi do łączności pomiędzy Stanmore a Taszkientem.

W 1943 PWWR zreorganizowano, szefem technicznym pozostał inż. Tadeusz Heftman, nadal wojskowym dowódcą był por. Józef Kruczek, jednak powołano naczelnego dyrektora – kpt. inż. Antoniego Jakubielskiego oraz utworzono zarząd PWWR, któremu szefował płk. inż. Witkowski.

Tego roku wyprodukowano 543 radiostacje typu: A-1, A-2, A-3 oraz A-4; w 1944 aż 1000 radiostacji różnych typów. Co najmniej 600 przekazano brytyjskiemu wywiadowi wojskowemu MI6 oraz SOE, trafiły także do francuskiego Resistance oraz francuskich służb specjalnych DSR/SM. W imieniu SOE radiostacje odbierał brytyjski oficer łącznikowy MI6 Wilfred Dunderdale. Ok. 400 radiostacji zrzucono na potrzeby Armii Krajowej, dzięki współpracy z SOE Oddziału VI (Specjalnego) Sztabu Naczelnego Wodza.

W 1944 Polskie Wojskowe Warsztaty Radiowe rozpoczęły także produkcję małych odbiorników OP3, dla brytyjskich agentów SOE i polskich Cichociemnych. Ogółem PWWR wyprodukowały ok. 1,4 tys. radiostacji zwanych „pipsztokami”: AP-1, AP-2, AP-4, AP-5 oraz typu B1 (BP3). Większość z nich miała brytyjskie oznaczenia MR-2, MR-3 (brytyjskiej firmy Monitor Radio, Stechford, Birmingham), była rozdzielana przez SOE.

Pod koniec wojny inż. Tadeusz Heftman skonstruował miniaturową radiostację AP-7 o wymiarach zaledwie 90 x 60 x 10 mm!. Składała się z odbiornika (trzylampowej superheterodyny) oraz nadajnika o mocy 3 W.

„Pipsztoki” używane były m.in. podczas akcji dywersyjnych na tyłach sił japońskich na Bliskim Wschodzie, przez wojska amerykańskie podczas zdobywania wysp na Pacyfiku, a także w polskiej konspiracji we Francji. Radiostacje znakomitej konstrukcji inż. Tadeusza Heftmana umożliwiły łączność

Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu

ul. Jagiellońska 13, 41-200 Sosnowiec

tel. 32 292 44 70 email: sekretariat@zse.edu.pl

www.zse.edu.pl

Armii Krajowej w okupowanej Polsce, także podczas Powstania Warszawskiego. Spośród 57 radiostacji ogółem pracujących podczas wojny (9 w Powstaniu Warszawskim) w sieci łączności Armii Krajowej w Polsce aż 50 radiostacji obsługiwali Cichociemni – łącznościowcy.

Podczas wojny współzałożyciele Wytwórni Radiotechnicznej AVA, Antoni Paluth oraz Edward Fokczyński, zostali zamordowani w obozie koncentracyjnym KL Oranienburg. Po wojnie Ludomir Danilewicz, jego brat Leonard Danilewicz oraz Tadeusz Heftman pozostali na emigracji, zamieszkali w Londynie.

Nasza Szkoła w bieżącym roku obchodzić będzie jubileusz 60- lecia. Od powstania w 1965 roku (jako Technikum Elektroniczne) kształci wybitnych specjalistów w dziedzinie elektrotechniki, elektroniki, telekomunikacji, teleinformatyki, informatyki, a w ostatnich latach także automatyków, programistów i techników realizacji nagrań. Większość naszych absolwentów kontynuuje studia na renomowanych uczelniach wyższych i znajduje zatrudnienie zarówno w przemyśle, jak i w placówkach naukowych w Polsce i za granicą.

Nasza szkoła, tak jak postać inżyniera Tadeusza Heftmana, wybitnego konstruktora i wizjonera, jest związana z Naszym Miastem – Sosnowcem. Nadanie Imienia Tadeusza Heftmana Technikum nr 8 w Zespole Szkół Elektronicznych i Informatycznych, upamiętni i ocali od zapomnienia wielkie dzieła tego Pioniera Krótkofalarstwa i łączności.

Organizacja uroczystości nadania Imienia jest przewidziana w 100 rocznicę przeprowadzenia pierwszej potwierdzonej łączności krótkofalowej w Polsce, która przypada 6 grudnia 2025 roku. Uroczystość będzie połączona z obchodami 60-lecia Zespołu Szkół Elektronicznych i Informatycznych w Sosnowcu.

Przewodnicząca Rady Pedagogicznej
Zespołu Szkół Elektronicznych i Informatycznych
w Sosnowcu

DYREKTOR
Zespołu Szkół
Elektronicznych i Informatycznych
Marzena Wola
mgr Marzena Wola

